

CLUJUL ORTODOX

FOAIA PAROHIALĂ A BISERICII ORTODOXE ROMÂNE DIN CLUJ

Apare la 1 și 15
a fiecărei luni.

Redacția și Administrația:
la Oficiul parohial ort. rom. Str. Bisericii 6. Tel. 7-29.

Abonamentul
Lei 100— anual.

Duminica ortodoxiei.

Prima Duminică din postul mare, se numește în biserica noastră, Duminica ortodoxiei. Această zi se prăznuiește și azi cu o solemnitate deosebită și amintirea zilei își are înțelesul său pentru toate timpurile.

Rar s'au abătut vremuri atât de grele asupra bisericii dreptmăritoare, cum au fost acelea din veacul al VIII-lea și al IX-lea. Lupta împotriva adevăratei credințe o deschisese împăratul Leon al III-lea Isaurianul. Lupta începută de acest împărat împotriva icoanelor, avea de fapt alt obiectiv, decât acela susținut în fața opiniei publice. Biserica, prin învățatura sa mântuitoare și prin faptele sale de dreptate și milostenie, câștigase o autoritate atât de mare în împărăția bizantină, încât autoritatea de stat, rău întrebuițată până atunci, stătea în preajma unei prăbușiri complete. Trebuia nimicită deci această putere formidabilă, care pregătea conștiința omească pentru egalitatea drepturilor și a obligațiilor pământești. În realitate lupta se purta deci, cum s'a dovedit în timpul împăratului Constantin al V-lea, între puterea civilă ca profitoare a tuturor drepturilor și între puterea spirituală, reprezentată prin călugări, cari mărturisiau nu numai cinstirea icoanelor ci și sfințenia vieții trăită după cum învață adevărata evanghelie a lui Christos.

Înconjurat de o curte fără scrupule și de înalți demnitari lași și lingușitori, Constantin Kopronimos, prin sinodul ținut la Hieria în anul 753, hotărăște oprirea cinstirii icoanelor și pornește o sălbatică prigonire a tuturor acelor cari se închinau icoanelor sau îndrăsniau să le aibe în casele lor.

Persecuția iconoclastă încetează pentru scurt timp, în timpul împărătesei Irena, care în Noemvrie 787, prin sinodul al VII-lea ecumenic dela Nicea, restabilește cultul icoanelor.

Dar lupta reîncepe și mai aprigă în curând și sub împăratul Teofil își ajunge culmea. La moartea sa (842) el pune pe soția sa Theodora și pe logotetul Theocistos să facă jurământ că nu vor schimba nimic din politica preconizată de el și mai ales că vor menține pe scaunul patriarhal pe omul său de încredere, iconoclast dovedit, pe patriarhul Ioan.

Mulțimea credincioșilor nu mai putea însă suferi ocara adusă bisericii dreptcredincioase și nemulțumirea amenința cu prăbușire toată orânduirea slăbănogită. Curenții favorabil icoanelor nu mai putea fi oprit nici de jurământul dat de Theodora. Patriarhul Ioan fu căterisit și în locul lui fu ales victima regimului precedent, Metodiu. Cultul icoanelor fu restatornicit și pereții bisericilor și ale locuințelor fură din nou împodobiți cu sfintele icoane. În sfârșit la 19 Februarie 843, în cadrul unui praznic, rar întâlnit până și la Constantinopole, s'a slujit în Biserica Sfânta Sofia slujba de mulțumire către Dumnezeu pentru pacea adusă în sânul Bisericii.

De atunci în fiecare an Biserica ortodoxă prăznuiește acest deosebit de mare eveniment, îndemnând pe credincioși să cinstească icoanele, căci prin ele, închinarea noastră înaintea lui Dumnezeu, este mai vie și mai înțeleasă.

Să nu credem însă că lupta împotriva icoanelor a încetat vreodată, sau mai ales că azi această luptă n'ar mai exista. Dim-

potrivă. Mulți din nepricepere, mulți din considerațiuni deșarte se declară împotriva icoanelor. Firește o parte dintre noi, chiar dacă am vrea, nu ne putem procura icoane lucrate frumos, încât evlavia noastră să câștige prin vederea lor. Dar ce dureroasă priveliște trebuie să fie aceea, când vezi camere ticsite de fel de fel de tablouri, zugrăvite în numele artei pentru artă și sfidând nu numai sfințenia locuințelor noastre, dar până și ultimul și cel mai elementar simț moral, în același timp, când nici o icoană sfântă nu veghează asupra credinții noastre și a fericirii familiilor noastre.

În numele credinții și a moralității vieții noastre, să învățăm dar ce însemnează Duminica ortodoxiei.

Nicolae Vasiliu

Învățământul religios în școala primară.

Într'un cerc cultural al învățătorimii din Cluj, s'a pus problema învățământului religios din școala primară de stat. Pentru punerea problemei s'a pornit dela constatarea că rezultatul creșterii religioase de până acum nu este mulțumitor și că în urma acestui regres, generația actuală a școlii primare nu mai prezintă un suficient fond moral pentru viața socială de mâne.

Biserica și-a precizat de mult părerea sa în această privință și constatarea dureroasă făcută de învățători nu face decât să întărească și mai mult convingerea că, după ce a fost păgubitoare orientarea prea laicizată a învățământului primar, școala confesională națională trebuie chemată din nou la viață.

Într'adevăr este cât se poate de straniu ca, atunci, când în toate statele funcționează, alături de școala de stat de toate gradele, și școala confesională, numai la noi să se desființeze o asemenea instituție, a cărei lipsă se evidențiază tot mai mult. Sunt nenumărate indicii pentru aceasta. Numeroși părinți își dau copiii să învețe la școli confesionale, nefiind românești, străine. Internatele școlilor confesionale străine au un renume, și la noi în țară, neegalat de nici unul dintre instituțiile noastre. Părinții cari vor să dea o

educație religioasă și morală solidă copiilor lor, se interesează în primul rând de școli și internate confesionale. Căci fiecare știe și află că în aceste instituții domnește o înaltă atmosferă morală și de disciplină și acest mediu singur garantează dezvoltarea sufletească normală a copilului.

Care poate fi deci motivul că, deoparte factorii chemați să dea educație morală, ajung la concluzia că starea actuală nu mai poate dăinui, iar de altă parte, părinții nemulțumiți de creșterea copiilor lor, se îndreaptă la instituții cari nu pot servi interesele noastre superioare de neam? Legele și programele analitice ale școlii primare sunt alcătuite de oameni de-ai școlii. Teoretic elaborează lor trebuie să corespund tuturor principiilor pedagogiei moderne. Și totuși rezultatul înfruntă orice așteptare, deși se spune că ori-ce materie trebuie să fie educativă.

A pretinde însă ca școala primară să treacă în întregime sub conducerea bisericii este o utopie, precum greu de realizat este, în actualele împrejurări, înființarea de școli confesionale într'un număr mai numeros. Schimbarea în bine nu se poate produce deci, decât tot în cadrele școlii primare de stat. Tocmai aici însă nu e unitatea de vederi necesară. Școala acuză Biserica, cum că nu se îngrijește de catehizație în chip corespunzător, sau că nu pune la dispoziția școlii elemente suficiente pregătite pentru predarea studiului religiei.

Când se formulează însă asemenea învinuiri se uită de anumite realități: 1) numărul orelor de religie este complet redus și la nenumărate școli nici măcar numărul de ore prevăzut în lege, nu se poate ține; 2) materialul didactic religios este inexistent aproape la toate școlile; 3) învățătorii nu-și îndeplinesc obligațiunile impuse de lege față de biserică, ducând copiii la biserică și înființând coruri religioase; 4) la școlile divizionare din orașe statul nu înființează posturi de cateheți salariați, îngrijindu-se ca cel mult la 2 școli să funcționeze același catechet și în sfârșit Bisericii i se dă prea mic cuvânt în materie de educație morală.

Iată de ce nu se poate catehiza cu re-

zultat mulțumitor și mai ales de ce Biserica nu poate lucra cu toată autoritatea sa pentru schimbarea actualiei stări, deși își dă perfect de bine seama că răul se resimte și în cadrele sale.

Liturgia înainte sfințită.

După rânduiala bisericii noastre, în decursul sfântului post al Paștilor, liturgia deplină se slujește numai Duminica și în anumite alte zile. Miercurea și Vinerea se face însă o liturgie, la care nu se sfințesc darurile (proscomidia), ci ele sunt sfințite mai înainte, de obicei Duminica. Acest serviciu dumnezeesc se numește din motivul acesta, liturgia darurilor mai înainte sfințite.

Intemeietorul în forma de azi a liturgiei mai înainte sfințite e Sf. Grigore cel Mare, numit Dialogul († 604). Liturgia aceasta, deși nu în forma actuală, își are originea încă din primele veacuri ale creștinismului. Se știe că la început biserica ortodoxă a avut de suferit cele mai grele prigoniri. Creștinii țineau însă să se împărtășiască aproape zilnic cu sfântul trup și sânge al Domnului nostru Iisus Christos. Cum însă între împrejurările grele de atunci, liturgia, cu sfințirea darurilor, nu se putea săvârși în fiecare zi, s'a simțit nevoia de-a avea totuși pregătită sfânta cuminicătură, pentru credincioșii numeroși, cari doriau cuminicarea zilnică. Astfel s'a introdus obiceiul de-a se pregăti sfânta cuminicătură mai înainte și la anumite zile să se împartă credincioșilor, săvârșind anumite rugăciuni și cântări.

Obiceiul acesta a fost consfințit și de canoanele bisericii, iar sinodul al VI-lea Trulan în canonul al 52-lea a prescris ca în decursul postului cel mare să se săvârșească cât mai des, afară de Sâmbăta și Duminica, o astfel de liturgie, la care proscomidia s'a făcut mai înainte.

Liturgia Sf. Grigore Dialogul s'a introdus mai întâi în biserica din Constantinople, iar de aici s'a răspândit în întreaga biserică ortodoxă.

Ea are foarte multe părți comune cu celelalte liturgii, este însă mai scurtă și în deosebi mai mistică, mai evocatoare de

durere pentru pătimirea lui Christos. Într'adevăr nu este inimă de creștin care să nu se cutremure când preotul îngenunchind înaintea altarului, cântă: „*Să se îndrepteze rugăciunea mea, ca tămâia înaintea Ta*“, și poporul credincios, îngenunchind și el, răspunde: „*ridicarea mânilor mele, jertfa de seară*“. Iar când în locul cântării cheruvimilor, cântarea prevestitoare a bucuriei mântuirii prin Christos, corul întonează majestos și coborînd până la cele mai tainice accente melodia: „*Acum puterile cerești împreună cu noi nevăzut slujesc, că iată împăratul măririi, iată jertfa cea de de taină săvârșită se înconjură*“, în vreme ce preotul slujitor tăcut și lin, face intrarea cu darurile, sufletul omenesc rămâne copleșit, ca nici odată, de evlavie și înduioșare.

Cel care a asistat vreodată, la slujba sfintei liturgii a darurilor mai înainte sfințite, nu o va putea uita și vecinic va auzi chemarea: „*Cu credință și cu dragoste să ne apropiem, ca să fim părtași vieții celei vecinice*“.

Reguli pentru post.

Cel mai însemnat post al bisericii noastre este postul Paștilor, care, în amintirea postului de 40 de zile ținut în pustie de Christos, înainte de ce ar fi început propovăduirea evangheliei sale, ține tot 40 de zile.

Postul acesta se ține de biserică încă din cele mai vechi timpuri. Astfel sf. Vasile cel Mare zice: „*Postul e totdeauna de folos celor ce și-l aleg, mai ales acuma când evanghelia se vesteste în toată lumea*“.

Sf. Ioan Gură de Aur scrie: „*Sfinții părinți au hotărît 40 de zile de post, de rugăciuni, de vestirea cuvântului dumnezeesc, de servicii dumnezești, pentru ca în aceste zile noi toți prin rugăciune și împărtășanie, prin ajunare și lacrimi, prin post și lacrimi, prin mărturisire și prin toate celelalte să ne curățim cu îngrijire și așa după putință să pășim cu conștiința curată*“.

Iar porunca a IV-a bisericească sună: să ne mărturisim de 4 ori pe an dar cel puțin odată, la Paști.

Se cuvine deci să ne pregătim pentru mărturisirea și cuminicătura din sfântul post al Paștilor. Și ne pregătim astfel, gândindu-ne că prin post ne întărim sufletul și trupul împotriva păcatelor. Vom umbla mai des la sfânta biserică; ne vom ruga cu mai multă căldură, ca altă dată; pentru iertarea păcatelor; vom fi milostivi cu alții; vom răspândi în familia noastră și în cercul nostru de activitate pacea, dreptatea și adevărul; vom ierta tuturora greșalele lor împotriva noastră, ca să fim și noi iertați.

❁ INFORMAȚIUNI ❁

ACHITAREA ABONAMENTULUI gazetei noastre se face la Oficiul parohial (Str. Bisericii ort. Nr. 6) în ori-ce zi. — Rugăm pe credincioșii bisericii noastre să ne sprijinească.

Serviciile religioase la biserica parohială. Duminecă, 1 Martie c., va sluji sf. liturgie Pr. I. Cociuban și va predica Pr. A. Mușat. Duminecă, 8 Martie c., va sluji sf. liturgie Prot. N. Vasiu și va predica Dr. G. Muntean. Duminecă, 15 Martie c., va sluji sf. liturgie Pr. A. Mușat și va predica Pr. I. Cociuban. — În fiecare Miercuri și Vineri, la orele 9 dimineața se va sluji sf. liturgia a darurilor mai înainte sfințite. La aceste servicii va cânta totdeauna corul studenților Academiei teologice.

Serbarea Academiei Comerciale. Duminecă, 22 I. c., la orele 5 d. m., s'a făcut sfințirea plăcii de marmoră prin care se eternizează patronarea instituției de către M. Sa Regele Carol al II-lea. Actul sfințirii s'a făcut de protop. Nicolae Vasiu, Pr. A. Mușat și diacon V. Bogdan, iar răspunsurile le-a dat corul stud. teologi. După sfințire s'au ținut mai multe cuvântări. Prot. Vasiu a vorbit, arătând însemnătatea principiului monarhic în educația tinăretului, precum și nevoia ca tinărima să-și fortifice sufletul prin idealuri morale.

Șezători biblice. Cu aprobarea P. Sf. Sale Episcopului nostru, studenții Academiei Teologice „Sf. Nicolae“ din Cluj, sub conducerea P. On. misionar eparhial prot.

Gh. Oprean și profesorului de Pastorală *Dr. Andrei Buzdug*, vor ținea câte două șezători biblice cu program religios-moral pentru credincioși. — În ziua de 8 Martie: în școala primară Nr. VIII. din Str. Fântânele, va conferența stud. E. Trifa; în școala primară Nr. V. din Str. Dorobanți, va conferența stud. Z. Feier.

Șezătorile se vor începe la ora 4 p. m. precis. Intrarea liberă. Rugăm pe iubiiții noștri credincioși a participa în număr cât mai mare la aceste șezători de hrană sufletească.

Teren pentru edificarea bisericii parohiale. În adunarea credincioșilor din parohia a III-a s'a discutat din nou problema terenului pentru edificarea bisericii parohiale. S'au slevat diferite propuneri, rămânând definitiv stabilit ca biserica să se edifice în direcția gării. E datorita credincioșilor să acorde toată importanța cuvenită acestei probleme și să sprijinească efectiv acțiunea începută, încât în acest an să se poată începe edificarea.

Deces. Consiliul parohial al parohiei a III-a a suferit o mare pierdere prin moartea membrului său distins Dr. Laurian Guguian, directorul Abatorului din Cluj. Inmormântarea a avut loc în mijlocul unei mari asistențe. Transmitem și pe această cale sincere condoleanțe familiei.

Donații. Dl Ștefan Bezdechi, profesor universitar, a binevoit a da, pentru valorizare, pe seama bisericii noastre 150 ex. din lucrarea dsale „Sfântul Atanasie“. Costul acestor exemplare e 7500 Lei. — Primească marinosul donator eele mai calde mulțumiri.

D-na Olga C. Lapedatu a binevoit a da pentru noua biserică parohială suma de 1000 Lei, însoțând contribuția cu o frumoasă scrisoare, asigurându-ne că, după posibilități, va mai contribui.

D-na văd. Anuța Roșca a dat pentru biserică o frumoasă icoană, întru amintirea regretatului său soț Ioan Roșca, fost subdirector, decedat în anul 1924.

Redactor responsabil: **Prof. Nicolae Vasiu.**